

AZ EGYHÁZMEGYEI SZERVEZET

Jézus azért alapította az Egyházat, hogy a világban az üdvösség eszköze legyen, az idők végéig szolgálja a megváltás és a megszentelés művét.

A) A RÉSZEGYHÁZ MŰKÖDÉSE ISTEN NÉPÉBEN

Az egyházmegye Isten népének olyan részegyháza, amelyet a papság támogatásával a püspök vezet saját pásztorként, és amelynek feladata, hogy a maga területén maradéktalanul ellássa az üdvösség szolgálatát. A püspök Krisztus helyetteseként és követeként kormányozza a reá bízott részegyházat, mégpedig nemcsak tanáccsal, meggyőzéssel és jó példával, hanem tekintéllyel és szent hatalommal is. Ezt az utóbbit azonban kizárólag arra használja, hogy népe igazságban és szentségben gyarapodjék (vö. Lumen Gentium 27.) Mivel a püspök az egyházmegyéjében személyesen nem tud mindenhol és mindenkor jelen lenni, azért az egyházmegye területén kisebb közösségekben gondoskodik híveinek lelki ellátásáról. Az egész egyházmegyére kiterjedő munkáját helyettesei és munkatársai segítik.

B) AZ EGYHÁZMEGYE SZERVEZETE

A Kaposvári Egyházmegyét II. János Pál pápa alapított 1993. május 30-án a Veszprémi Egyházmegyéből leválasztott területekből. Az egyházmegye szervezeti felépítését az egyházi hagyomány és az Egyházi Törvénykönyv fő vonalakban szabályozza.

1. Az egyházmegyei hivatal

Az egyházmegyei hivatal (vö. 469. kán.) azoknak az intézményeknek és személyeknek összessége, amelyek és akik a püspököt az egész egyházmegye kormányzásában, főként a lelkipásztori tevékenység irányításában, a közigazgatásban és a bíraskodásban segítik. Az egyházmegyei hivatal ezért alkalmas eszköz a püspök számára az apostolkodásban (vö. Christus Dominus 27.). A hivatalban állandó szolgálatot teljesítő összes személyeket csak a megyéspüspök nevezheti ki (vö. 470. kán.). Ő gondoskodik az egész egyházmegye vezetésével kapcsolatos ügyek összehangolásáról Isten népének megfelelő szolgálata érdekében (vö. 473. kán. 1-2. §). Az egyházmegyei hivatal munkatársai kötelesek a jog és a püspök által meghatározott keretek között és módon a hivatali titoktartásra, valamint ígéretet tenni arra, hogy feladatukat hűségesen ellátják (vö. 471. kán.). A hivatal iratait, amelyekkel jogi hatást szándékoznak elérni, alá kell írnia annak az ordináriusnak, aki kibocsátja őket. Ez az aláírás az érvényességhez szükséges. A hitelesség biztosítékaként alá kell írnia az irodaigazgatónak vagy a jegyzőnek is, de ha ez hiányzik, attól még az irat nem érvénytelen (vö. 474. kán.).

1.1. **Az általános helynök** (Vicarius generalis) a püspököt az egész egyházmegye kormányzásában rendes hatalommal segíti. Maga a főpásztor, az általános helynökök és a püspöki helynökök az egyházjogban **ordinárius** néven szerepelnek. Az általános helynök kinevezése és elmozdítása a megyésfőpásztor részéről szabadon történik. Jogait az Egyházi Törvénykönyv szabályozza (479. kán.).

1.2. **Az irodaigazgató** (cancellarius) az Egyházi Törvénykönyv szerint látja el teendőit. Legfőbb feladata a hivatal iratainak megszerkesztése, kiküldése és a levéltárban való gondos megőrzése (482. kán. 1. §). Kinevezése és elmozdítása a megyéspüspök szabad elhatározásából történik.

1.3. **A szertartó** a főpásztor liturgikus ténykedéseit szervezi és segíti, megbízás alapján irodai és egyéb munkában is rendelkezésre áll.

1.4. **A levéltáros.** Az egyházmegyei hivatal szervezetéhez tartozik az Egyházmegyei Levéltár is.

1.5. **A Gazdasági Tanács, a vagyonkezelő és munkatársai.** A Gazdasági Tanács segíti a főpásztort a gazdasági ügyek intézésében. Rendszerint tanácsot ad, de bizonyos esetekben beleegyezése (és a Tanácsosok Testülete beleegyezése) is szükséges a püspök intézkedéseéhez. Feladata bizonyos számadások felülvizsgálata, az egyházmegye központi vagyonkezelésének évvégi jóváhagyása, kalkuláció készítése az egész egyházmegye kormányzatában a következő évben várható bevételekről és kiadásokról (vö. 493. kán.). A vagyonkezelőt (oconomus) a főpásztor szabadon nevezi ki, előbb azonban meg kell hallgatnia a

Tanácsosok Testületét és a Gazdasági Tanácsot (vö. 494. kán.I. §). A vagyonkezelő kinevezése öt évre szól, de ennek elteltével továbbra is kaphat megbízatást. A vagyonkezelőnek megfelelő iroda (gazdasági osztály) áll rendelkezésére.

1.6. Az osztályok és referensek. Az ügyek egyes csoportjaira, illetve szaktémákra (pl. ifjúság, oktatás, család, kórház, börtön, mozgalmak) a főpásztor a Tanácsosok Testületének előterjesztésére referenseket vagy más tisztségviselőket nevez ki ügyintézői feladattal. Munkájukat az illetékes vikárius felügyelete alatt és utasításai szerint végzik

Mindezek a személyek - akár kapnak díjazást, akár önkéntes segítséget nyújtanak - egyházi közfeladatot látnak el. Tevékenységüket a főpásztor megbízásából az Egyház nevében végzik. Kinevezést csakis szakértelemmel kiváló klerikusok vagy olyan katolikus hívek kaphatnak, akik a keresztszülőséghez előírt feltételeken túl a hitben, a katolikus Egyház iránti hűségben, vallási és erkölcsi életükben példásak.

1.7. Az Egyházi Bíróság illetékes egyházmegyénk ügyeiben elsőfokon. Szükség esetén az ügyeket másodfokra a Veszprémi Érseki Bírósághoz továbbítja.

2. Tanácsadó testületek

A II. Vatikáni Zsinat óta különösen is hangsúlyt kaptak a püspök munkáját elősegítő, Isten népe közösségének szervezését kifejezésre juttató egyházmegyei tanácsadó szervek. Közülük a Papi Szenátus és a Tanácsosok Testülete a papság és a püspök bensőséges együttműködését szolgálják. Bennük az egyházmegye presbitériuma eleven közösségként nyilatkozik meg. A Pásztorális Tanács viszont a részegyház tagjainak teljes közösségét fejezi ki: világiak, szerzetesek, papok ajánlják fel benne tanácsukat, segítségüket a főpásztornak. Az egyéb bizottságok szaktanácsadói jellegűek. Természetük a fentiekétől eltér. Tagjaik az Egyházmegyei Hivatal megfelelő osztályainak, referenseinek tanácsadói.

2.1. Az Egyházmegyei Papi Szenátus állandó testület. Megalakítása kötelező. Olyan papokból álló csoport ez, mely a papságot képviseli és mintegy a püspök szenátusa. Feladata, hogy a püspököt a jog előírása szerint segítse az egyházmegye kormányzásában, Isten népe lelkipásztori érdekének lehető legjobb szolgálatára (vö. 495. kán. 1. §). A Papi Szenátus működésének alapelveit a Püspöki Konferencia adja ki, ezek keretei között a szabályzatot a főpásztor hagyja jóvá. (Legutóbbi jóváhagyott egyházmegyei módosított EPSZ Szabályzat kelte 2017. november 27.)

2.2. A Tanácsosok Testülete tagjait a főpásztor nevezi ki öt évre a Papi Szenátus tagjai közül (vö. 502. kán. I. §). A Testület felállítása kötelező. Egyik legfőbb feladata a püspöki szék megüresedése esetén az egyházmegyei kormányzó megválasztása (vö. 419. kán., 421. kán. 1. §). A püspöknek meg kell hallgatnia a testületet például vagyonkezelő kinevezése és leváltása előtt (vö. 494. kán. 1-2. §). A Testület beleegyezése szükséges a rendkívüli vagyonkezelés körébe tartozó ügyletekhez.

2.3. Egyéb bizottságok és tanácsok. Az Egyházmegyei Hivatal egyes osztályaihoz vagy referenseihez tanácsok, illetve bizottságok kapcsolódnak, melyek feladata az egyes szakterületeken megfelelő szakmai segítségnyújtás. Tagjaikat a püspöki tanács meghallgatásával a főpásztor nevezi ki meghatározott időre. Külön díjazásban nem részesülnek, indokolt azonban az esetleg felmerülő költségeik megtérítése.

3. A plébániák és személyi plébánia

A plébánia a krisztushívőknek a részegyházon belül állandó jelleggel megalapított közössége, melynek lelkipásztori gondozására a megyéspüspök felügyelete alatt plébános nyer megbízatást, aki annak saját pásztora (vö. 515. kán: I. §; Christus Dominus 30.). A plébánia tehát Isten népének az a közössége, amelyet a püspök megbízásából egy személy képes még hatékonyan, tagjaival való közvetlen ismeretségben, a szolgálati papságból eredő küldetéssel irányítani. A plébánia fogalmában a közösségi elem a döntő. A közösségteremtés elsősorban a plébános fontos feladata, és akkor halad helyes irányban, ha egységben van püspökével és munkatársaival. A plébánia maga a plébános által irányított hívő közösség, ezért a Püspöki Konferencia 1993-ban kiadott külön dokumentuma (A Magyarországi Egyházközségi Képviselőtestületek Szabályzata 1,1) értelmében az egyházközség mint külön fogalom, külön jogi személy nem létezik.

Egyházmegyénkben a területi plébániák mellett egy személyi plébánia működik a roma hívek lelkipásztori szolgálatára. (*Boldog Ceferino Személyi Plébánia*)

Egyházmegyénk területén egy egyházmegyei jogú szerzetesközösség (*Szent János apostolról és Remete Szent Pálról nevezett közösség*) vezet plébániákat, tagjai a Kaposvári Egyházmegye inkardinált tagjai, ordináriusuk a kaposvári megyéspüspök.

3.1. A plébános és feladatai.

A plébánia közösségi és lelkipásztori feladatait a „Plébániák és szakpasztoráció” zsinati témakör fejt ki. Az Egyházi Törvénykönyv részletesen leírja a plébánia igazgatási és anyakönyvezési teendőit (vö. 535 kán. 1-5. §). Egyházmegyénkben az anyakönyveket a Magyar Püspöki Kar anyakönyvezési szabályzata szerint kell vezetni. A plébánia pénztárkönyvének a vezetése is az előírásoknak megfelelően történjék. A templom pénztárkönyve nem önállóan, hanem a plébánia könyvelésében helyet kapva szerepel a kettős könyvelés szabályai szerint. A számadást, költségvetést minden évben be kell küldeni a püspöki hivatalba jóváhagyásra. A plébános érezzen teljes felelősséget a rábízott anyagi javakért. Segítségére van a plébánia gazdasági tanácsa, nagyobb ügyekben az Egyházmegye Gazdasági Tanácsa. Beruházásokat, felújításokat csakis szakvélemény és a szükséges engedélyek birtokában végezzen. Gondosan és rendezve őrizze a plébániai levéltár iratait. Vezesse szabályszerűen az iktatókönyvet. A leltár pontosan tüntesse fel a templom és a plébánia anyagi javait és felszerelési tárgyait. Az évi beszerzéseket vegye pótleltárba és láttamozásra küldje be az illetékes ordináriusnak. A plébánosnak és a káplánoknak az Egyházi Törvénykönyvben biztosított évi rendes szabadsághoz joga van (vö. 533. kán. 2. §). A plébánosnak szabadságát az érvényben lévő rendelkezéseknek megfelelően jelentenie kell az esperesnek vagy az általános helynöknek vagy irodaigazgatónak. Ha a szabadság másképp nem oldható meg, elegendő, ha a főpásztortól felhatalmazott világi kíséző igeliturgiát tart és áldoztat. Városhelyen, vagy ahol a hívek más templomban a közelben lelkipásztori ellátást kaphatnak, a helyettesítés funkcióját valamely szomszédos plébániára az ottani papok átjárásra való kötelezése nélkül is rá lehet bízni. Ha a plébános a 75. életévét betöltötte, nyújtsa be lemondását a főpásztornak (vö. 538. kán. 3. §). A nyugalmazott plébánosok lakását, nyugellátását és segélyezését az Egyházmegye biztosítja.

3.2. A plébános munkatársai.

A plébános első munkatársa a **káplán**. A főpásztor a káplánt kinevezheti egy vagy több plébániára, vagy plébániára és szakpasztorációs munkakörbe. Ha a kinevezés nem csupán egy plébániai feladatkörre szól, a kinevező levél megjelöli a feladatköröket, azok ellátására fordítandó napokat és káplán anyagi ellátásának forrásait. A káplán a plébánossal egyetértésben és az ő felügyelete alatt végzi lelkipásztori szolgálatát, aki köteles gondoskodni a káplán megfelelő lakás- és életkörülményeiről.

Az **állandó diakónusok** és a **lelkipásztori kísézők**. A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata alapján (Szent István Kiadó Budapest 1986. A világi lelkipásztori kísézők kézikönyve, Szombathely 1994 végén is megtalálható) működnek. Diakonátusra készülő nős férfiakat három évre beosztott, az illető püspöki konferencia által megállapított rend szerint kell képezni (236. kán.). Amennyiben munkájukat fizetés ellenében végzik, feladatkörüket és illetményüket az egyházi és állami törvények rendelkezésének megfelelően munkaszerződésben rögzítsék. MKPK rendelkezése szerint az állandó diakónusnak munkaviszonnyal kell rendelkeznie (akár egyházi munkaadónál). A munkaviszony alapján részesül társadalombiztosításban és nyugdíjban.

Plébániai képviselőtestület. Ennek szervezetét és működését a Püspöki Kar által készített Szabályzat alapján készült és 2018. május 7-én jóváhagyott A KAPOSVÁRI EGYHÁZMEGYE PLÉBÁNIAI KÉPVISELŐTESTÜLETEINEK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA írja elő. Eszerint a képviselőtestület megfelelő szervei látják el a plébániai gazdasági tanács és a plébániai pasztorális tanács feladatait.

Hitoktatók munkáját a plébános kíséri figyelemmel, ő segíti őket. Egyházmegyénkben a hitoktatók az egyházmegye alkalmazásában állnak. A plébános kérésére kapnak évente hitoktatási engedélyt.

Kántorok alkalmazásának módját külön szabályzat írja elő. Lehetőség van őket egyházi szolgálattevőként bejelenteni. Kaposváron hosszabb ideje van szervezett kántorképzés.

Egyéb alkalmazottak foglalkoztatását pontos munkaszerződés szabályozza.

Rendkívüli jelentősége van az **önként**, nem munkaviszony jelleggel segítséget nyújtó világiaknak, ők buzdítják szűkebb lakóterületükön a katolikusokat, hogy kapcsolódjanak be az egyházi életbe, segítsék a kapcsolatfelvételt a plébániákkal a szentségek vétele, a gyermekek hitoktatása, az anyagi hozzájárulás terén és más vonatkozásokban. A plébános gondoskodik munkatársainak lelki előhaladásáról.

4. Az esperes az a pap, akit az esperesi kerület élére állítanak (vö. 553. kán.I. §). Az esperest a főpásztor nevezi ki az esperesi kerület papjainak javaslatát meghallgatva. A kinevezés öt évre szól és meghosszabbítható. A meghosszabbítás 75 éves korig szól, ha a kinevezett már betöltötte a 70. életévét. A főpásztor az esperes mellé ajánlásra helyettest is kinevez.

Az esperesek az egyetemes jogban felsorolt kötelességeiken kívül (vö. 555. kán. I. §) Egyházmegyénkben az alábbi feladatokat látják el: a) Hivatalból jelen vannak és irányítják a plébániák átadását-átvételét. Közreműködnek az új plébános beiktatásánál. A felvett jegyzőkönyveket és leltárakat eljuttatják 3 példányban jóváhagyásra az Egyházmegyei Hivatalhoz. b) A kerületüket érintő határidőket nyilvántartják. c) Évente legalább egyszer kiszállnak kerületük minden plébániájára hivatalos vizsgálat céljából (555. kán. 4. §). Ezt helyettesük által is elvégezhetik. Ilyenkor ellenőrzik a képviselőtestület munkáját is. Kiszálláskor vizsgálják meg az anyakönyveket, ellenőrzik a felnőttek keresztelését, a felmentések iktatását, a házasságkötésekről történt értesítéseket és a pénztárkönyveket. Vizsgálat után küldjenek részletes jelentést az illetékes ordináriusnak kerületük helyzetéről és segítsék az észlelt hibák megszüntetését. d) Gondosan szervezzék meg minden évben tavasszal és ősszel esedékes papi tanácskozást (korona). Idejében tájékoztassák erről az Egyházmegyei Hivatalt, a kerület papságát, kérjenek fel előadót a kijelölt téma kidolgozására. Gyűjtsék össze a kerületet és az egyházmegyét érintő problémákat és közösen tárgyalják meg azokat. Ahol lelkipásztori szempontból hasznosnak látszik, a korona előtt közös szentmise végezhető a hívek részvételével. - A kerület jegyzőjével minél előbb készíttessék el a korona jegyzőkönyvét és terjesszék fel a Hivatalnak. e) Legyen gondjuk arra is, hogy kerületük papjai a rekollekciókon és a teológiai továbbképzőkön részt vegyenek. Találjanak egyéb alkalmakat is arra, hogy a paptestvéreket összegyűjtsék (zarándoklat, kulturális kirándulás, templombúcsú, bérnálások, névnapok, jubileumok stb.). Ezzel is erősítsék a paptestvérekben az összetartozás tudatát és a szeretet érzését. Ezek az együttlétek nyújtsanak közösségi élményt mindenkinek. f) Legyen különös gondjuk az idős, nehéz helyzetbe jutott, betegen fekvő és nyugdíjas paptestvérek megsegítése, legfőképpen lelki megerősítése. g) A kerületi papok halálát azonnal jelentsék be az ordináriusnak. Hivatalból hagyatéki biztosok, hacsak az ordinárius másként nem rendelkezik. Gondoskodjanak a végrendelet végrehajtásáról, a temetés illő megszervezéséről, az elhunyt lakásának biztonságos őrzéséről.

AZ EGYHÁZMEGYE SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

1. Területi beosztás: 5 esperesi kerület van (Székesegyházi, Andocsi, Segesdi, Somogyvári, Nagykanizsai)

2. Funkcionális beosztás

Az egyházmegye funkcionális szervezetében a püspököt támogatják elsősorban a helynökök, a vagyonkezelő, az irodaigazgató és az esperesek. Szakterületek ügyintézésében kinevezett megbízottak, referensek állnak rendelkezésre.

2.1. Pasztorális szakterületek

a) ifjúság (ifjúsági referens, egyetemi lelkész, hivatásreferens, ministránsreferens, hitoktatási referens, püspöki biztosok),

b) családpsztoráció,

c) egyházi mozgalmak,

d) Egyházmegyei Karitás;

e) Sajátos helyzetű csoportok (romapasztoráció, a börtönpasztoráció);

f) Média Bizottság

3. Tanácsadó testületek. A tanácsadó testületek az EPSZ, a Tanácsosok Testülete illetve az egyéb bizottságok

Javaslatok:

- Az esperesi helyek olyan nagyobb (ha lehetséges káplános) könnyen megközelíthető plébániák legyenek, ahol a rendszeres irodai nyitvatartás és a hozzáértő munkatársak jelenléte hosszútávon biztosítottnak látszik. A személyi alkalmasság és a hivatal ellátásához szükséges anyagi adottságok ötvözete javasolt.

- A növekvő paphiány miatt ahol csak lehet, be kell vonni a világi híveket (akolitusokat, megbízhatónak bizonyult laikus híveket).

- A feladatok elosztásánál a következő szempontok érvényesüljenek: a pap életkora (több mozgást illetve munkát igénylő terület illetve közösség kapjon fiatalabb papot); iskolák és tanulók létszáma; hívek létszáma; közlekedési és földrajzi adottságok; van-e világi hitoktató vagy lelkipásztori kisegítő; van-e szerzetesi templom (közösség); van-e munkaképes nyugdíjas pap a plébánia területén

- a 2 megyei jogú városban megfontolandó és javasolt a miserendek és gyóntatás összehangolása a plébániák részéről és a hívek számára elérhetővé tétele, ugyanígy az imacsoportok, ifjúsági és felnőtt katekézis időpontok esetében.

- A Plébániai Képviselőtestületek tagjainak szervezzenek találkozási alkalmakat és továbbképzéseket a plébániák ismerkedése, segítése, tájékoztatása; az esperes segítése; kapcsolatok építése céljából.

- Minden templomnál látható módon legyen feltüntetve a miserend, a plébános elérhetősége és az esperes elérhetősége.